

ТРЕНДИ МАШИНОБУДУВАННЯ УКРАЇНИ У 2021–2024 РОКАХ

Машинобудування загалом і верстатобудування зокрема є важливим компонентом економіки України.

Статистичні дані свідчать, що в Україні впродовж 2012–2021 рр. обсяг виробленої продукції машинобудування у вартісному вимірі зростав із середньорічним темпом (CAGR) 3,97% (табл. 1). У результаті повномасштабної війни РФ з Україною середньорічний темп виробництва машинобудівної продукції у 2021–2023 рр. збільшився до 8,41%. Одночасно в результаті інтенсифікації попиту на металообробні машини в країні їх виробництво зросло із середньорічним темпом 77,68%, незважаючи на зменшення кількості відповідних підприємств з CAGR на –2,8% (табл. 1).

Таблиця 1. Машинобудування та верстатобудування в Україні: виробництво та реалізація продукції у 2012–2024 рр.

Показник	Код за КВЕД-2010	2012 р.	2021 р.	2023 р.	2024 р.	CAGR, % (2012–2021)	CAGR, % (2021–2023)	2024 до 2023, %
Обсяг виробленої продукції машинобудування, млн грн	26 + 27 + 28 + 29 + 30	169837,2	250750,6	319484,2	–	3,97	8,41	–
Обсяг вироблених металообробних машин і верстатів, млн грн	28,4	817,4	1487,7	8345,5	–	6,17	77,68	–
Частка вироблених металообробних машин у продукції машинобудування, %	–	0,48	0,59	2,61	–	–	–	–
Обсяг реалізованої продукції машинобудування, млн грн	26 + 27 + 28 + 29 + 30	164920,1	260029,2	328156,1	286631,5	4,66	8,07	–12,7
Обсяг реалізованих металообробних машин і верстатів, млн грн	28,4	534,0	633,6	1106,9	658,3	1,72	20,44	–40,5
Частка реалізованих металообробних машин у продукції машинобудування, %	–	0,32	0,24	0,34	0,23	–	–	–
Кількість діючих суб'єктів у виробництві металообробних машин і верстатів, од.	28,4	174	220	202	133*	2,4	–2,8	–34,2

Примітка: вихідні дані від Держстату України [URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>]. * — станом на 1 листопада 2024 р.
Джерело: розрахунки автора.

Загалом упродовж 2021–2023 рр. **експорт** Україною матеріалообробного обладнання (групи 8456–8461) у вартісному вимірі зменшився порівняно із середньорічним темпом (CAGR) на –26,7%. Понижувальний тренд експорту зберігся і у 2024 р. порівняно з 2023 р. (–41,9%), що обумовлено як зростанням попиту на внутрішньому ринку, так і зменшенням кількості виробників (табл. 2).

Таблиця 2. Товарна структура та динаміка експорту Україною матеріалообробного обладнання у 2021–2024 рр.

Найменування	Код ГС	2021 р.		2023 р.		CAGR, % (2021–2023)	2024 р.	2024 до 2023, %
		Експорт, тис. USD	Частка, %	Експорт, тис. USD	Частка, %		Експорт, тис. USD	
Верстати для обробки за допомогою фізичних і хімічних методів	8456	6246	68,10	868	24,01	–48,2	488	–43,8
Центри оброблювальні та верстати агрегатні	8457	0	0,00	636	17,59	–	139	–78,1
Верстати токарні	8458	585	6,38	793	21,94	10,7	588	–25,9
Верстати металорізальні для свердління, фрезерування тощо	8459	1342	14,63	762	21,08	–17,2	372	–51,2
Верстати обдирно-шліфувальні тощо	8460	531	5,79	210	5,81	–26,6	205	–2,4
Верстати поздовжньо- та попереково-стругальні тощо	8461	468	5,10	346	9,57	–9,6	307	–11,3
Всього		9172	100,00	3615	100,00	–26,7	2099	–41,9

Примітка: ГС (Harmonized System, HS) — гармонізована система опису та кодування товарів. Вихідні дані від International Trade Centre [URL: <http://intracen.org/>].

Джерело: розрахунки автора.

II Міжнародна спеціалізована виставка

AGRO MACHINERY EXPO

14-16 ЖОВТНЯ 2025

- АГРОТЕХНІКА, МАШИНИ, ОБЛАДНАННЯ
- ЗАСОБИ МАЛОЇ МЕХАНІЗАЦІЇ
- НАВІСНЕ ТА ПРИЧІПНЕ ОБЛАДНАННЯ
- ТЕХНІКА ДЛЯ ВАНТАЖНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ

Місце проведення:
МВЦ, м. Київ,
Броварський пр-т, 15,
станція метро «Лівобережна»

+38 (066) 490-07-57
forum@iec-expo.com.ua
www.iec-expo.com.ua

KYIV GLOBAL EXPO

IX Міжнародна спеціалізована виставка

MINING & MINERALS EXPO

14-16 ЖОВТНЯ 2025

ТЕХНОЛОГІЇ, ОБЛАДНАННЯ, МАТЕРІАЛИ ДЛЯ ГІРНИЧОДОБУВНОЇ ТА ВУГІЛЬНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Місце проведення:
МВЦ, м. Київ,
Броварський пр-т, 15,
станція метро «Лівобережна»

Контакти:
+38 (066) 921-47-51
sher@iec-expo.com.ua
www.iec-expo.com.ua

KYIV GLOBAL EXPO

У товарному вимірі у 2023 р. лідерами українського експорту матеріалообробного обладнання були верстати для обробки за допомогою фізичних і хімічних методів (частка 24,0%), верстати токарні (21,9%) та верстати металорізальні для свердління (21,1%) — разом 67,0%. При цьому впродовж 2021–2023 рр. найбільш активно експортувалися верстати токарні з CAGR 10,7%. За підсумком 2024 р. експорт вказаних шести груп верстатів зменшився у вартісному вимірі на 41,9% проти показника 2023 р. (табл. 2).

Наразі слід відзначити, що впродовж 2021–2023 рр. **імпорт** Україною матеріалообробного обладнання груп 8456–8461 збільшився із середньорічним темпом (CAGR) 19,3%. При цьому у 2023 р. лідерами закупівлі є центри оброблювальні з часткою (38,0%) та верстати токарні (31,1%). Імпорт цих груп верстатів упродовж 2021–2023 рр. був найбільш динамічним: відповідно CAGR 36,4% і 37,5% (табл. 3).

Таблиця 3. Товарна структура та динаміка імпорту Україною матеріалообробного обладнання у 2021–2024 рр.

Найменування	Код ГС	2021 р.		2023 р.		CAGR (2021–2023), %	2024 р.	
		Імпорт, тис. USD	Частка, %	Імпорт, тис. USD	Частка, %		Імпорт, тис. USD	2024 до 2023, %
Верстати для обробки за допомогою фізичних і хімічних методів	8456	25090	27,43	18052	11,63	–10,4	26168	45,0
Центри оброблювальні та верстати агрегатні	8457	23278	25,45	59009	38,02	36,4	83833	42,1
Верстати токарні	8458	18541	20,27	48196	31,05	37,5	113603	135,7
Верстати металорізальні для свердління, фрезерування тощо	8459	7157	7,82	12341	7,95	19,9	17300	40,2
Верстати обдирно-шліфувальні тощо	8460	10263	11,22	12044	7,76	5,5	15685	30,2
Верстати поздовжньо- та поперечно-стругальні тощо	8461	7150	7,82	5570	3,59	–8,0	9227	65,7
Всього		91479	100,00	155212	100,00	19,3	265816	71,3

Примітка: ГС (Harmonized System, HS) — гармонізована система опису та кодування товарів. Вихідні дані від International Trade Centre [URL: <http://intracen.org/>].

Джерело: розрахунки автора.

IX МІЖНАРОДНА
СПЕЦІАЛІЗОВАНА ВИСТАВКА
**НАФТОГАЗ
ЕКСПО 2025**

**14–16
ЖОВТНЯ**

Місце проведення:
**МІЖНАРОДНИЙ
ВИСТАВКОВИЙ ЦЕНТР**
Київ, Броварський пр-т, 15
тел.: + 38 (066) 921-47-51
e-mail: sher@iec-expo.com.ua
www.iec-expo.com.ua

XXII МІЖНАРОДНИЙ
ВОДНИЙ ФОРУМ

AQUA
U K R A I N E

**14–16
ЖОВТНЯ
2025**

- Водопідготовка, водопостачання, водовідведення
- Інженерні мережі, труби, насоси, арматура
- Очищення стічних вод, технології, обладнання
- Технології та системи контролю якості води
- Розвідка і видобування підземних вод
- Аквапарки, басейни
- Бутильована вода

ЗА ПІДТРИМКИ:
Міністерства розвитку громад та територій України
Державного агентства водних ресурсів України
Асоціації міст України
Асоціації малих міст України
Всеукраїнської Асоціації об'єднаних територіальних громад
Федерації роботодавців України

Місце проведення:
МВЦ, м. Київ,
Броварський пр-т, 15,
станція метро «Лівобережна»

+38 (050) 403-66-91, (050) 770-36-75
expert@iec-expo.com.ua,
2018@iec-expo.com.ua
www.iec-expo.com.ua

У 2024 р. Україна продовжила активно імпортувати матеріалообробне обладнання груп 8456–8461 і в результаті перевищила показник 2023 р. на 71,3 %. Найбільшим попитом користуються верстати токарні (збільшення на 135,7 %), верстати поздовжньо- та попереково-стругальні (на 65,7 %) та верстати для обробки за допомогою фізичних і хімічних методів (на 45,0 %) (див. табл. 3).

Таким чином, незважаючи на третій рік повномасштабної війни РФ проти України, українське верстатобудування розвивається та забезпечує попит внутрішнього ринку.

Дослідження машинобудівного ринку України

Співробітники Інституту економічних досліджень та політичних консультацій (м. Київ) провели в серпні 2024 р. спеціальне опитування підприємств машинобудівельної галузі України «Експорт в умовах війни»

[Є. Ангел, О. Бетлій. Секторальний аналіз: машинобудування. Інститут економічних досліджень та політичних консультацій. Вересень 2024 року. 12 с. URL: http://www.ier.com.ua/files/Projects/2024/CEP/Sectoral_report_machine_building_UKR.pdf]. У результаті було встановлено, що:

- незважаючи на те, що машинобудування України демонструє нижчі темпи зростання виробництва порівняно з іншими галузями, машинобудівні компанії мають позитивні очікування змін на наступні три місяці поточного року;
- під час повномасштабної війни Росії з Україною в машинобудуванні України виникла проблеми зі збутом продукції на зовнішні ринки, що призвело до зменшення обсягів експорту. Тим не менш більшість машинобудівних компаній, які експортували свою продукцію до лютого 2022 р. (початку війни), продовжують продажі. Ринками збуту є країни Європейського Союзу, а також Молдова. Серед головних нетарифних бар'єрів при експорті машинобудівної продукції є довгі черги на кордоні, тривале очікування оформлення експорту та великий обсяг документів;
- досить волатильні показники діяльності компаній обумовлені також проблемами з енергопостачанням підприємств;

XV Міжнародна спеціалізована виставка

ДорТехЕкспо

ЗА ПІДТРИМКИ:
Міністерства розвитку громад та територій України
Асоціації міст України
Асоціації малих міст України
Федерації роботодавців України
Всеукраїнської Асоціації об'єднаних територіальних громад

14–16 ЖОВТНЯ 2025

Генеральний медіа-партнер:

Місце проведення:
МВЦ, м. Київ,
Броварський пр-т, 15,
станція метро «Лівобережна»

+38 (095) 268-05-87
helen@iec-expo.com.ua
www.iec-expo.com.ua

XIV Міжнародна спеціалізована виставка

ЄвробудЕкспо'2025

ЗА ПІДТРИМКИ:
Міністерства розвитку громад та територій України
Асоціації міст України
Асоціації малих міст України
Всеукраїнської Асоціації об'єднаних територіальних громад
Національного Експертно-Будівельного Альянсу України
Федерації роботодавців України

14–16 жовтня

Генеральний медіа-партнер: Генеральний інформаційний партнер: Генеральний інтернет-партнер:

Місце проведення:
МВЦ, м. Київ,
Броварський пр-т, 15,
станція метро «Лівобережна»

+38 (050) 449-10-77
a.nenko@iec-expo.com.ua
www.iec-expo.com.ua

- поточними проблемами в діяльності машинобудівних підприємств України є забезпечення енерго-, водото теплопостачання (62,2% опитаних компаній), брак кваліфікованої робочої сили (51,4%), безпека на робочому місці (48,6%), подорожчання сировини та матеріалів (43,2%), а також зменшення попиту на продукцію (21,6%);
- у результаті продовження війни рівень невизначеності залишається високим, але українські машинобудівні підприємства мають позитивні очікування щодо таких виробничих індикаторів, як виробництво та продажі продукції.

У зв'язку з набуттям Україною 23 червня 2022 р. офіційного статусу кандидата на вступ до ЄС актуальним є розробка плану дій стосовно перспектив розвитку українського верстатобудування та узгодження його позицій на ринку країн ЄС.

В аналітичній роботі [Стратегічні орієнтири поглиблення торговельно-економічних відносин України з країнами Європейського Союзу в умовах набуття Україною офіційного статусу кандидата на вступ до ЄС. Переговорна позиція українського бізнесу. Державний науково-дослідний інститут інформатизації та моделювання економіки. Київ, 2025. 199 с. https://fru.ua/images/doc/2025/EU_web.pdf], яка виконана на замовлення Федерації роботодавців України, наголошується на реалізації таких заходів для розвитку галузі верстатобудування в Україні:

- модернізація підходу до митного регулювання ввезення готової продукції та комплектуючих;
- стимулювання попиту закупівлі верстатів у вітчизняних виробників;
- впровадження заходів для розвитку експортного потенціалу українських виробників;
- сприяння співпраці українських і європейських виробників обладнання;
- спрощення процедури сертифікації української продукції;
- запровадження додаткових економічних бар'єрів при експорті верстатів з Китаю на ринок країн ЄС.

Інвестиції

Відповідно до аналітики від Держстату України [URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>] у 2025 р. українські підприємства металургійного виробництва (код 24 за КВЕД-2010) та виробництва машин і устаткування (код 28) розглядають такі напрямки використання інвестицій:

- заміна зношених машин або устаткування (відповідно, частка 41 і 47 %);
- розширення виробничих потужностей (відповідно, частка 26 і 22 %);
- раціоналізація виробництва (відповідно, частка 16 і 11 %);
- інші напрямки інвестиції (відповідно, частка 17 і 20 %).

Автор статті

Віталій А. Гнатуш,
канд. техн. наук, незалежний аналітик;
e-mail: vgnatush@gmail.com